

Respons

Tsjetsjenia: Behandling av HIV/AIDS

Problemstilling/spørsmål:

- Er det mulig å få behandling for HIV/AIDS i Tsjetsjenia?
- Må det betales for slik behandling, eller finnes det ordninger som man dekkes av?
- Hvordan vil det være for en person som er bostedsregistrert i Tsjetsjenia å få behandling for HIV/AIDS i andre deler av Russland?
- Hvordan er behandlingsmuligheter for HIV/AIDS i andre deler av Russland enn Tsjetsjenia?
- Vil behandling gå under "akutte problemer" og således ikke avhenge av om man er registrert eller ikke, eller må man betale uansett om man er registrert eller ikke?

Behandling av HIV/AIDS i Tsjetsjenia

Innhenting av informasjon

Landinfo viser til Landinfos notat om sosioøkonomiske forhold hvor et av kapitlene omhandler tilgang til helsetjenester, behandling og medisiner (Landinfo 2008b) samt Landinfos respons vedrørende tilgang til helsetjenester i Tsjetsjenia (Landinfo 2008a). Landinfo har i tillegg til å konsultere tidligere informasjon innhentet oppdatert, offentlig informasjon via nettet.

Behandlingsmuligheter for hiv/aids

Ifølge Russlands helse- og sosialdepartement og UNAIDS er det et overordnet mål i Russland at alle skal ha tilgang på testing og behandling. Det er mer enn 100 sentre for bekjempelse av HIV/AIDS i Russland og flere enn 100 laboratorier for diagnostisering av HIV (Ministry of Health and Social Development / UNAIDS 2008).

Ifølge Mark Cichocki, HIV/AIDS opplæringsansvarlig for sykepleiere ved University of Michigan's HIV/AIDS behandlingsprogram, garanterer russisk lov for HIV-behandling til alle som trenger det. Cichocki opplyser imidlertid at bare ca. 5 % av dem som trenger behandling for HIV/AIDS faktisk mottar det. Han skriver videre at en av årsakene til manglende

Respons **Tsjetsjenia: Behandling av HIV/Aids**

behandling er infrastrukturen i russisk helsevesen. For å få HIV-behandling sponset av russiske myndigheter, må pasientene oppsøke statlig finansierte klinikker. Disse klinikkene ligger ofte i fjerntliggende strøk, isolert fra øvrige helseinstitusjoner. Videre er mange redd for å oppsøke disse klinikkene pga. sosialt stigma. Omsider opplyses det at manglende HIV-behandling også skyldes dårlig utdannet personale. Helsepersonalet får liten opplæring i behandling av HIV/AIDS (Cichocki 2007).

Russiske myndigheter hevder selv at ca. 90 % av personer med langt fremskreden HIV-infeksjon mottar ARV (antiretroviral terapi), mens USAID hevder følgende:

As of 2006, 11 percent of Russians infected with HIV and needing antiretroviral therapy (ART) were receiving ART services. IDUs in particular continue to have poor and inequitable access to ART; Russia has the highest number of reported HIV cases in the Europe and Eurasia region related to injecting drug use (nearly 90 percent), yet WHO, UNAIDS, and UNICED believe that fewer than 10 percent of patients currently receiving ART are IDUs (Ministry of Health and Social Development / UNAIDS 2008).¹

I perioden 2002-08 ble det bygget 77 sykehushospitaler i Tsjetsjenia, ifølge den regionale utviklingsministeren. Ifølge samme kilde var det i februar 2007 over 100 sykehus i Tsjetsjenia. Fra 2005-2006 økte antall sengeplasser på sykehus fra 7848 til 8429, og mer enn 79 000 personer fikk behandling på sykehus i 2006. (Landinfo 2008b).

Ifølge Landinfos tidligere innhentede informasjon (fra en internasjonal hjelpeorganisasjon) er det mulig å få all mulig medisinsk behandling i Tsjetsjenia bortsett fra høy teknologisk behandling. Det settes imidlertid spørsmålstegn ved kvalifikasjonene ved den medisinske ekspertisen, selv om det etter det opplyste finnes velrenommerte spesialister ved flere av sykehusene i landet. Samtidig opplyses det om mangel på spesialister innen pediatri, toksikologi, allergi, immunologi.

Også UNHCR skriver at offentlig helsevesenet i Tsjetsjenia mangler teknisk, administrativt og bedriftsøkonomisk personell så vel som basisutstyr, spesialisert utstyr og medisiner. UNHCR viser til at sykehusene ikke bare holder lav kvalitet, men de preges også av økonomiske nedskjæringer. Det vises videre til at det er en generell tendens til å utskrive medisiner for alle sykdomstilfeller. Dette til tross for at medisinerne er kostbare. Mange reiser til Sochi, Rostov eller Moskva for operasjoner (ACCORD/UNHCR 2008).

Organisasjonen Internal Displacement Monitoring Centre (IDMC) skriver at spredning av hiv har blitt et stort problem for flere og flere i Tsjetsjenia. 10 personer døde av AIDS i perioden januar – oktober 2007. Det har imidlertid blitt gjenåpnet et senter for bekjempelse av HIV/AIDS i august 2007 i Groznyj, hvor det er ansatt 30 leger i tillegg til rådgivningspersonale og laboratorieansatte (IDMC 2008). IDMC viser til Prague Watchdog som skriver om senteret i Groznyj og at det har et spesielt laboratorium og en klinikk for pasienter som er HIV-smittet i tillegg til en egen avdeling for gravide. Det vises videre til et nasjonalt program med tittelen “Urgent measures to prevent the spread of disease caused by human immunodeficiency for the period 2008-2012.” (IDMC).

---

¹ IDU er forkortelse av “injecting drug users” – altså sprøytenarkomane.

Muligheter for å få behandling annet sted enn der man er bostedsregistrert

Ifølge Landinfos notat om sosioøkonomiske forhold i Tsjetsjenia er det vanlig å reise til andre steder for å få utført større operasjoner. Dette er i de tilfellene det ikke er mulig å få utført operasjon på hjemstedet (Landinfo 2008b).

Fra Landinfos mange factfinding-reiser til Russland og intervjuer av tsjetsjenske internt fordrevne har det kommet fram informasjon om at midlertidig bostedsregistrering og permanent bostedsregistrering i praksis gir tilgang til de samme medisinske rettighetene. Uten noen som helst bostedsregistrering vil penger spille en vesentlig rolle for god behandling.

Betaling

I prinsippet er all medisinsk behandling både på sykehus og ellers gratis i Russland. I praksis er det imidlertid ikke uvanlig å måtte betale for i hvert fall deler av behandlingen. Gjennom Landinfos møter fra factfinding-reiser til Russland har det blitt opplyst at tradisjonen med å bringe gaver til legen eller helsepersonell fortsatt lever i beste velgående. Denne informasjonen er i tråd med informasjon fra IDMC (IDMC 2008).

Det er også slik at den beste behandlingen fås ved de private sykehusene der en må betale for all behandling og også selve pasientplassen.

HIV-medisinen er generelt dyr og det er kun noen av de HIV-smittede som oppnår gratis behandling (Landinfo 2007).

Også UNHCR skriver at operasjoner er dyre og at mange må låne penger av slektninger for å få råd til å utføre operasjonen.

En respons er et svar på konkrete spørsmål og problemstillinger som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo. Responser er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema eller et spørsmål, men skal gi svar på de konkrete spørsmålene som er stilt, og ellers inneholde det som til enhver tid trengs av bakgrunnsinformasjon.

Referanser

Skriftlige kilder

- ACCORD, dvs. Austrian Center for Country of Origin and Asylum Research and Documentation / UNHCR 2008, april). *Chechnya. Summary of the ACCORD-UNHCR Country of Origin Information Seminar. Vienna 18 October 2007*. Wien: ACCORD. Tilgjengelig via <http://www.ecoi.net/536701::chechnya/539745.537610.10995...hl/health.htm> [lastet ned 3. april 2009]
- Cichocki, M. (2007, 3. april). HIV around the world – the Russian Federation. What's being done. *About.com*. Tilgjengelig fra http://aids.about.com/od/clinicaltrials/a/russia_3.htm [lastet ned 3. april 2009]

Mark Cichocki er HIV/AIDS opplæringsansvarlig for sykepleiere ved [University of Michigan's HIV/AIDS Treatment Program](#).

Respons Tsjetsjenia: Behandling av HIV/Aids

- IDMC (2008, november). *HIV/AIDS in Chechnya and Dagestan (2007)*. IDMC. Tilgjengelig fra [http://www.internal-displacement.org/idmc/website/countries.nsf/\(httpEnvelopes\)/710852C4A4D262B2802570B8005AAA6B?OpenDocument](http://www.internal-displacement.org/idmc/website/countries.nsf/(httpEnvelopes)/710852C4A4D262B2802570B8005AAA6B?OpenDocument) [lastet ned 3. april 2009]
- Landinfo (2007, 26. mars). *Respons: HIV/AIDS*. Oslo: Landinfo.
Rapporten er unntatt offentlighet og er kun tilgjengelig i Landdatabasen under Russland/ /Landinfo publikasjoner/Respons.
- Landinfo (2008a, 17. september). *Respons: Tilgang til helsetjenester i Tsjetsjenia*. Oslo: Landinfo.
Rapporten er unntatt offentlighet og er kun tilgjengelig i Landdatabasen under Russland/Tsjetsjenia/Landinfo publikasjoner/Respons.
- Landinfo (2008b, 11. desember). *Temanotat: Tsjetsjenia – sosioøkonomiske forhold*. Oslo: Landinfo.
Rapporten er unntatt offentlighet og er kun tilgjengelig i Landdatabasen under Russland/Tsjetsjenia/Landinfo publikasjoner/Temanotat.
- Ministry of Health and Social Development of the Russian Federation (2008, 30. mars). *Country Progress Report of the Russian Federation on the Implementation of the Declaration of Commitment on HIV/AIDS. Reporting period: January 2006 – December 2007*. Moscow: Federal Service for Surveillance of Consumer Rights Protection and Human Well-Being of the Russian Federation / UNAIDS. Tilgjengelig fra http://data.unaids.org/pub/Report/2008/russia_2008_country_progress_report_en.pdf [lastet ned 3. april 2009]
- USAID Russia (2008, september). *HIV/AIDS Health Profile*. Moscow: USAID. Tilgjengelig fra: http://www.usaid.gov/our_work/global_health/aids/Countries/eande/russia_profile.pdf [lastet ned 3. april 2009]